

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น
LEADERSHIP OF ELEMENTARY SCHOOL ADMINISTRATORS
OF KHON KAEN PROVINCE*

อัครเดช นีละโยธิน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Akharadet Neelayothin

Mahamakut Buddhist University, Isan Campus, Thailand

E-mail: Akara2511@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น และเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยเปรียบเทียบตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น จำนวนทั้งสิ้น 255 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีภาวะผู้นำโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีเพศต่างกันมีระดับภาวะผู้นำไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีระดับภาวะผู้นำต่างกัน และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับภาวะผู้นำ ไม่มีความแตกต่างกัน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ; ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

Abstract

This research aims to study the behavior that reflects the leadership of elementary school principals and to compare behavior by gender, work experience, and levels of education. The survey methodology was used, gathering data from a sample of the population who are public elementary school principals in Khon Kaen province equal to 255 people.

The results showed that: 1) the School Administrators had leadership as a whole at the high level. 2) male and female school administrators equally exhibited behavior that reflects the leadership, School administrators with different work experiences have different

*ได้รับบทความ: 21 ก.ย. 2563; แก้ไขบทความ: 25 พ.ย. 2563; ตอรับตีพิมพ์: 18 ธ.ค. 2563

levels of leadership. And school administrators with different educational levels had no different leadership levels.

Keywords: Leadership; Elementary School Administrators

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษามุ่งให้เกิดคุณภาพที่มากขึ้นกว่าที่ผ่านมาทั้งในด้านผลผลิต กระบวนการจัดการ และปัจจัยต่างๆ โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษาพัฒนาทั้งระบบ บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาไปสู่ความมีคุณภาพของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ดังกล่าวได้ คือผู้บริหารโรงเรียน เพราะต้องเป็นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียนการสอนและการเรียนรู้ รวมทั้งประสานสัมพันธ์ การจัดการโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำคือการทำบุคคลที่เป็นผู้นำสามารถเผชิญกับสถานการณ์ที่ซับซ้อนในปัจจุบัน รู้จักดึงศักยภาพส่วนตนของทั้งตนเองและสมาชิกในองค์กรหรือชุมชนมาเป็นพลังกลุ่มในการจัดการ สิ่งต่างๆ มีการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพรู้จักริเริ่มความคิดที่ผ่านการตรวจสอบและรู้จักการใช้ กระบวนการของการเรียนรู้เพื่อค้นหาความคิดใหม่ๆ ความเป็นผู้นำไว้ว่าความเป็นผู้นำเชิง คือการที่บุคคลที่เป็นผู้นำเป็นที่ยอมรับ โดยรู้จักแบ่งปันอำนาจของตนให้กับสมาชิกในองค์กรหรือชุมชนอย่างเต็มใจ ภาวะผู้นำเป็นการตอบสนองเชิงจินตนาการ และการคิดไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนในโอกาสต่างๆ ประเด็นต่างๆ อย่างท้าทาย เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการมองการคิดและการกระทำสิ่งต่างๆ ที่แตกต่างกันเพื่อจะ เสริมสร้างโอกาสให้กับทุกคนที่เกี่ยวข้อง

ภาวะผู้นำมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารโรงเรียนที่ต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ในยุคเทคโนโลยีสมัยใหม่ ผู้บริหารจะต้องการวางแผนในการบริหารโรงเรียน หรือสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และรองรับกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ต้องแสดงถึงความมีวิสัยทัศน์ มีเป้าหมายที่ชัดเจน ผู้บริหารและพนักงานต้องมีความทุ่มเทให้กับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของตน เพื่อพัฒนาตัวเองในฐานะผู้นำหนึ่งต้องมีทักษะที่กำหนดและความคิดเพื่อตอบสนองทั้งความต้องการส่วนบุคคลและขององค์กรที่ทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่ง ผู้นำที่มีประสิทธิผลต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีทิศทางในการปฏิบัติงาน มีความน่าเชื่อถือ เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนผู้ตาม เป็นนักพัฒนา และเป็นผู้รู้คุณค่าและเข้าใจผู้อื่น จากเหตุผลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์มีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับองค์กรที่ต้องการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น

ในปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขาดทักษะและคุณลักษณะทางด้านวิสัยทัศน์ ซึ่งนำไปสู่การจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ไม่ประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนนั้นมีแนวคิดเดิมๆ มีประสบการณ์การทำงานมานาน ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ไม่ยอมรับสิ่งใหม่ ไม่เปิดรับเทคโนโลยี และนวัตกรรม

ใหม่ ด้วยเหตุผลดังกล่าวสรุปได้ว่า จากการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาอันเนื่องมาจากแรงผลักดันต่าง ๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จึงมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างความเป็นผู้มีความเป็นผู้นำ หรือภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนำไปสู่ความเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ เพื่อพัฒนาโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น

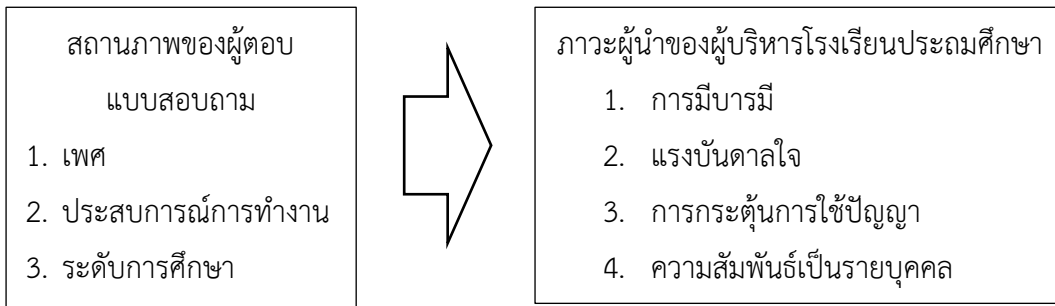
ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยใช้แนวคิดของ Bass (1985) ที่ชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมความเป็นผู้นำที่แสดงออกที่ผสมผสานกันใน 2 ลักษณะ คือ ภาวะแบบเปลี่ยนสภาพ (Transformational Leadership) ซึ่งเป็นการจูงใจให้ผู้ตามทำงานให้ได้มากกว่าที่คาดหวังไว้มีจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ การมีบารมี แรงบันดาลใจ การกระตุ้นการใช้ปัญญา และการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) มีจำนวน 2 ด้าน ได้แก่ การให้รางวัลตามสถานการณ์ การบริหารงานแบบวางเฉย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พัฒนาคุณภาพผู้บริหารโรงเรียน การจัดการศึกษาของโรงเรียนและเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยเปรียบเทียบตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษา

กรอบแนวคิด

การวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครู จังหวัดขอนแก่น ตามกรอบ 4 ด้าน ได้แก่ การมีบารมี แรงบันดาลใจ การกระตุ้นการใช้ปัญญา และการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล โดยนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) กำหนดเป็นตัวแปรอิสระและตัวแปรตามได้ดังต่อไปนี้ ดังภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน 1,007 ราย การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณโดยใช้สูตร Yamane (1973) โดยให้ความเชื่อมั่น 95 % และให้มีความคลาดเคลื่อน 5% ($e = .05$) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 286 ราย ใช้แบบสอบถาม "ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น" มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ แปลความตามลำดับค่าจากมากหาน้อย ดังนี้ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย และ 1 = น้อยที่สุด เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่คืนจากบัญชีรายชื่อผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 255 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.16 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์ เพื่อหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (T - test) และการทดสอบเอฟ (F - test) (Tabacnick & Fidell, 2001) โดยใช้โปรแกรม SPSS

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องนี้สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น จากการศึกษาคพบว่า มีระดับพฤติกรรมการแสดงออกถึงภาวะผู้นำโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) การกระตุ้นการใช้ปัญญา 2) การมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล 3) แรงบันดาลใจ และ 4) การมีบาร์มี โดยในละด้านมีรายละเอียดในตารางดังนี้

ภาวะผู้นำผู้บริหารโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน
ด้านบารมี	4.28	.53
ด้านการคล้อย	4.30	.55
ด้านการกระตุ้น	4.44	.52
ด้านความสัมพันธ์	4.32	.46
ภาพรวม	4.33	.52

1.1 ด้านการมีบารมี โดยภาพรวม มีพฤติกรรมการแสดงออกถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น ในระดับมาก โดยเรียงจากมากที่สุดไปน้อยสุด พบว่า ให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ของหน่วยงาน, ยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรม ประกอบการพิจารณาตัดสินใจ 4.34 มีอารมณ์มั่นคงหนักแน่น, สามารถควบคุมตนเองได้เมื่อเกิดปัญหาหรือภาวะวิกฤต, และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในการรักษาระเบียบวินัยของราชการ

1.2 ด้านแรงบันดาลใจ โดยภาพรวม มีพฤติกรรมการแสดงออกถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น ในระดับมาก โดยเรียงจากมากที่สุดไปน้อยสุด พบว่า มีการจูงใจให้บุคลากรยึดมั่นและร่วมสานฝันต่อวิสัยทัศน์ของโรงเรียน, แสดงความเชื่อมั่นว่า สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายของโรงเรียน, สร้างค่านิยมในการทำงานโดยให้ผู้ร่วมงานคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน, สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเองโดยการประชุม อบรม สัมมนา, ให้กำลังใจและรางวัลบุคลากรโรงเรียนที่มีปฏิบัติหน้าที่ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้, และตั้งเป้าหมายในการทำงานไว้สูงเพื่อกระตุ้นและท้าทายความสามารถของผู้ร่วมงาน

1.3 ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา โดยภาพรวม มีพฤติกรรมการแสดงออกถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น ในระดับมาก โดยเรียงจากมากที่สุดไปน้อยสุด พบว่า มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเกิดความคิดความรู้ความเข้าใจ, กระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานแบบใหม่ที่ใช้เวลาน้อยแต่ได้ผลงานมาก, กระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพยายามตั้งคำถามในเชิงสร้างสรรค์ และชักชวนให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.4 ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล โดยภาพรวม มีพฤติกรรมการแสดงออกถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น ในระดับมาก โดยเรียงจากมากที่สุดไปน้อยสุด พบว่า สร้างศรัทธาโดยเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานตามค่านิยมของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรสู่อนาคต, มีการประพฤติตนดีปฏิบัติตามมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรม, เป็นที่ปรึกษาและให้กำลังใจแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน, มอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาตามความสามารถ

และทักษะของแต่ละบุคคล, เป็นพี่เลี้ยงคอยแนะนำวิธีการทำงานแก่ผู้ร่วมงานเป็นรายบุคคล และสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ก่อให้เกิดความเกื้อกูล เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน

2. เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมกรรมการแสดงออกถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น จากการศึกษาพบว่า

2.1 จำแนกตามเพศ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นเพศชาย และเพศหญิง มีระดับพฤติกรรมกรรมการแสดงออกถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง

เพศ	จำนวน	Mean	S.D.	t	Sig.(2-tailed)
ชาย	117	4.28	.42	-1.691	.092
หญิง	138	4.37	.45		

*ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีอายุการทำงานน้อยกว่า 5 ปี กลุ่มที่มีอายุการทำงาน 5-15 ปี และกลุ่มที่มีอายุการทำงานสูงกว่า 15 ปี มีระดับพฤติกรรมกรรมการแสดงออกถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตาราง

ประสบการณ์ทำงาน	N	Mean	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 5 ปี	51	4.15	.419	8.63	.000
5 - 15 ปี	105	4.45	.474		
15 ปี ขึ้นไป	99	4.30	.381		

*ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วย Sheff's method พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-15 ปี มีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำสูงกว่า กลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี และ 15 ปีขึ้นไป ดังผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง

ประสบการณ์ทำงาน	ต่ำกว่า 5 ปี	5 - 15 ปี	15 ปี ขึ้นไป
ต่ำกว่า 5 ปี		-.296*	
5 - 15 ปี			-.149*
15 ปี ขึ้นไป			

*ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2.3 จำแนกตามระดับการศึกษา คือ กลุ่มที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และกลุ่มที่สำคัญ การศึกษาระดับปริญญาโท มีระดับพฤติกรรมแสดงออกถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง

ระดับการศึกษา	N	Mean	S.D.	t	Sig.(2-tailed)
ปริญญาตรี	57	4.31	.51	-.294	.769
ปริญญาโท	198	4.38	.41		

*ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องนี้ พบว่ามีประเด็นที่สำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

1. พฤติกรรมแสดงออกถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น ในภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารจำนวน 255 คน มีพฤติกรรมแสดงออกถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมแสดงออกถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพฤติกรรมแสดงออกถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น แสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำมีความสามารถและทักษะในการบริหารจัดการ หรือการทำงานเป็นทีม ทำให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีศักยภาพสูงส่งผลของการปฏิบัติงานที่เกิดการประสิทธิภาพที่สูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ เพ็ญญา ศรีแปลก (2563) ได้ศึกษาการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และนาริรัตน์ คณาจันทร์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการแสดงออกถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น โดยจำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษาผลการวิจัย พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการแสดงออกถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ Akkharadet, et al. (2016) เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน ผลวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ ในจังหวัดขอนแก่น ที่เป็นเพศชายและเพศหญิงมีพฤติกรรมที่สะท้อนถึงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงไม่แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีพฤติกรรมกรรมการแสดงออกถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-15 ปี มีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งกลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี และ 15 ปีขึ้นไป โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45, 4.30 และ 4.15 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครเดช นีละโยธิน และคณะ (2560) เรื่อง ภาวะผู้นำแบบกระจายอำนาจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนคติของครู จังหวัดขอนแก่น ผลวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน มีภาวะผู้นำแบบกระจายอำนาจแตกต่างกัน

4. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการแสดงออกถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นไม่แตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 และ 4.38 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพรัตน์ ศรีคราม (2562) ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

สรุป

ความคาดหวังเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีมากกว่าการรับรู้จากสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้โรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความมีอยู่ของผู้บริหารที่ยังต้องพัฒนา แก้ไขหรือปรับปรุงให้ดีขึ้น ตลอดจนการรับใช้สังคมด้านบริการวิชาการแก่สังคม เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีการบริหารโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถ ทักษะทางการบริหาร และจะต้องมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงภาวะผู้นำโรงเรียน

ประถมศึกษา โดยมืองค์ประกอบดังนี้ 1) การกระตุ้นการใช้ปัญญา 2) การมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล 3) แรงบันดาลใจ และ 4) การมีบาร์มี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. มีการส่งเสริมจัดกิจกรรมด้านแรงบันดาลใจและด้านการมีบาร์มีเป็นรายบุคคลให้มากยิ่งขึ้น เฉพาะรายบุคคล ที่น่าสนใจ ทันสมัย เน้นวิธีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้บริหารกับครูได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ หลายรูปแบบ

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการบริหารแก่ผู้บริหารโรงเรียนในด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้บริหารมีความสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเพื่อวัดและประเมินภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาใน 4 ด้าน คือ 1) การกระตุ้นการใช้ปัญญา 2) การมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล 3) แรงบันดาลใจ และ 4) การมีบาร์มี

2. ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนต่อไป

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อและปัญหาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี

เอกสารอ้างอิง

เพ็ญภา ศรีแปลก. (2563). *ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว*. สืบค้นเมื่อ 21 กันยายน 2563. จาก <http://www.etheses.rbru.ac.th/showthesis.php?theid=352&group=20>

นารีรัตน์ คณาจันทร์. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู*. สืบค้นเมื่อ 21 กันยายน 2563. จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/scaj/article/view/240251/166088>

เทพรัตน์ ศรีคราม. (2562). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32*. สืบค้นเมื่อ 21 กันยายน 2563. จาก <http://dspace.bru.ac.th/xmlui/bitstream/handle/123456789/6546/Tapprat%20Srikram.pdf?sequence=3&isAllowed=y>

อัครเดช นีละโยธิน และคณะ. (2560). ภาวะผู้นำแบบกระจายอำนาจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตาม
ทัศนะของครู จังหวัดขอนแก่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 11(3), 208-219.

Akkharadet Neelayothin, et al. (2016). Transformational leadership of elementary school
principals. *International Journal of Current Research*. 8(8), 36530-36533.

Bass, B.M. (1985). *Leadership and Performance Beyond Expectation*. New York: The Free
Press.

Tabacnick, B.G., & Fidell, L.S. (2001). *Using multivariate statistics*. 4th ed. Boston Allyn &
Bacon.